Ügyszám: 716/P/2007-3.

[…]

részére

[…]

Tisztelt Uram!

Ön beadványában amiatt fordult hozzám, mert azt szeretnék megtudni, hogy közhivatalok és közpénzből fenntartott intézmények milyen politikai-közéleti lapokra fizetnek elő. A Magyar Posta Zrt. (a továbbiakban: Magyar Posta) – szóban – az egyes intézményekkel megkötött szerződésekre és a titoktartásra hivatkozott és az adatkérést nem teljesítette.

Álláspontomról az alábbiakban tájékoztatom:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. §-a 4. pontja alapján közérdekű adat minden olyan adat, rögzített információ vagy ismeret, mely közfeladatot ellátó szerv kezelésében van, tevékenységére vonatkozik és nem személyes adat. A közfeladatot ellátó szervek a feladatkörükbe tartozó ügyekben kötelesek elősegíteni és biztosítani a közvélemény tájékoztatását, továbbá hozzáférhetővé kell tenniük a tevékenységükkel kapcsolatos legfontosabb adatokat. [Avtv. 19. § (1), (2) bekezdés]

Az Avtv. célja, hogy a közfeladatot ellátó szervek pénzügyei, gazdálkodása átlátható, nyomon követhető legyen. Az Avtv. az adatok széles körét nyilvánosnak minősíti, azonban ez alól kivételeket is meghatároz, ezek az állam- vagy szolgálati titok, üzleti titok, döntés-előkészítő adat. A közérdekű adatok nyilvánosságához való jogot más törvény – többek között bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel – is korlátozhatja. [Avtv. 19. § (3), (6) bekezdés, 19/A. §]

A nyilvánosságot segíti elő a Polgári Törvénykönyv 81. §-a is, mely szerint nem minősül üzleti titoknak a személyek gazdasági tevékenységével összefüggő, az állami, önkormányzati vagyon hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat.

A levelében felsorolt intézmények (önkormányzatok, közhivatalok stb.) közfeladatot ellátó szervek, amelyek kötelesek a kezelésükben lévő közérdekű adatokat hozzáférhetővé tenni. Közérdekű adatnak tekintendő mindazon információ is, hogy egy közfeladatot ellátó szervnek milyen újság-előfizetési szerződése van, mely lapokat rendelt meg, milyen „lapjáratási" szokásai vannak, mivel ez az adatkör a szerv tevékenységével, működésével kapcsolatos, és közpénz felhasználásával jár. Adatigénylés esetén ezekről az adatokról tájékoztatást kell adnia valamennyi közfeladatot ellátó szervnek. A beadványban felvetett kérdés viszont az, hogy hozzáférhetőek-e ezek az adatok úgy, hogy az adatigénylést a Magyar Postához nyújtják be, tekintettel arra, hogy a kezelésében vannak a közfeladatot ellátó szervek egyébként igen kiterjedt körének lapelőfizetési adatai. Tehát vizsgálandó, hogy a Magyar Posta közfeladatot ellátó szerv-e és van-e tájékoztatási kötelezettsége az Avtv. alapján.

A postáról szóló 2003. évi CI. törvény (a továbbiakban: Ptv.) 4. §-a szerint az egyik postai tevékenység a postai szolgáltatás, mely lehet egyetemes vagy nem egyetemes postai szolgáltatás. Az egyetemes postai szolgáltatást (pl. levélküldeményekkel, postacsomagokkal kapcsolatos szolgáltatás) az egyetemes postai szolgáltató, a Magyar Posta Zrt. végzi. Ezen postai szolgáltatások közérdekű szolgáltatásnak/közszolgáltatásnak, az Avtv. szerinti közfeladatnak tekintendőek. E vonatkozásban a Magyar Posta közfeladatot ellátó szerv, illetve más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szerv. A Magyar Posta ezen tevékenységére vonatkozó, kezelésében lévő adatok nyilvánosak, bárki által megismerhetőek

[Avtv. 19. §-ának (1), (5) bekezdése]. Ugyanakkor a Magyar Posta 100 %-os állami tulajdonú gazdasági társaság, ennél fogva is indokolt a működésének, gazdálkodásának átláthatósága.

Vizsgálandó, hogy napilap, folyóirat postai továbbítása (KSH 64.11.11.0) közszolgáltatásnak tekintendő-e. A Ptv. meghatározza a postai tevékenység, a postai szolgáltatás körét, e fogalmak alá azonban nem tartozik a lapterjesztés. Ez a tevékenység tehát nem közszolgáltatás, hanem a Magyar Posta által vállalt olyan egyéb szolgáltatás, melynek ellátása nem jogszabályban megjelölt kötelezettsége, hanem a lapkiadókkal kötött lapterjesztési szerződések által meghatározott. A hírlapterjesztés tekintetében a Magyar Postának nincs monopóliuma, e tevékenységet bármely gazdasági társaság is végezheti. E tekintetben a Magyar Posta nem minősül közfeladatot ellátó szervnek. A lapterjesztésre vonatkozóan speciális jogi szabályozást nem alkottak, az ezzel kapcsolatos adatkezelésre az Avtv. általános szabályai az irányadóak.

Tehát a Magyar Posta állami tulajdonban lévő, részben közfeladatot ellátó szerv - mely a közszolgáltatásokon túl egyéb szolgáltatásokat is végez -, ezért az Avtv. hatálya alá tartozik, és az Avtv. 19. §-ának (1-3) bekezdésében meghatározott körben köteles tájékoztatást adni az Avtv. 20. §-a szerinti eljárási rendben (költségtérítés ellenében másolatkészítés, elutasítás esetén indokolási kötelezettség stb.). Ez a tájékoztatási kötelezettség a közszolgáltatásokkal, közfeladattal kapcsolatos adatokra vonatkozik, ebből következően a lapterjesztéssel mint vállalt szolgáltatással kapcsolatban tájékoztatási kötelezettsége nincs a Magyar Postának.

Azonban arra tekintettel, hogy a Magyar Posta a lapterjesztéssel kapcsolatban a közfeladatot ellátó szervekre vonatkozóan nyilvános és bárki által megismerhető adatokat kezel, tart nyilván, ezért a Magyar Posta vállalhatja kvázi szolgáltatásként – akár díj ellenében – a beadványban megjelölt tájékoztatás nyújtását, az ezzel kapcsolatos adatfeldolgozási, -rendszerezési feladatok elvégzését. Erre vonatkozóan sem jogszabályi tiltás, sem kötelezés nincs.

Budapest, 2007. május 21.

Üdvözlettel

Dr. Péterfalvi Attila